

План закріплення бугаїв-плідників на 1971—1976 рр. за господарствами зони діяльності станції штучного осіменіння Майновського радгоспу-технікуму Чернігівської області

Шифри груп господарств	Бугаї, закріплені на першу пару років (1971—1972 рр.)		Бугаї, закріплені на другу пару років (1973—1974 рр.)		Бугаї, закріплені на третю пару років (1975—1976 рр.)	
	клички	індивідуальні номери	клички	індивідуальні номери	клички	індивідуальні номери
1	Сухий	1259	Смалець	5044	Лис	1782
	Спектр	4349	Лиман	6549	Капот	5370
2	Лиман	6549	Сухий	1259	Рекорд	1420
	Лис	1782	Капот	5370	Мир	4541
3	Смалець	5044	Лис	1782	Лиман	6549
	Капот	5370	Газ	5539	Сухий	1259
4	Мир	4541	Зоб	1213	Смалець	5044
	Завіт	2089	Ріпак	1802	Газ	5539
5	Пенал	1373	<i>Потрібно завести бугаїв</i>			
	Зоб	1213				
6	Рекорд	1420	Мир	4541	Зоб	1213
	Морж	4545	Фокус	3787	Правнук	699
7	Баланс	2983	Рекорд	1420	Фокус	3787
	Газ	5539	Пенал	1373	Персик	500
8	Фокус	3787	Баланс	2983	Пенал	1373
	Дар	8545	Морж	4545	Ріпак	1802
9	Персик	500	<i>Потрібно завести бугаїв</i>			
10	<i>Потрібно завести бугаїв</i>					
11	<i>Потрібно завести бугаїв</i>					

Необхідна кличка бугая відшукується за допомогою порівняння шифрів бугаїв з робочих вічок і словника. Сформована таким чином інформація подається на друкування і видається план закріплення плідників за групами господарств у вигляді таблиці, в якій конкретно зазначено клички бугаїв, що закріплюються за групами господарств на майбутнє (див. таблицю).

ВПЛИВ ІНБРИДИНГУ НА ТРИВАЛІСТЬ ГОСПОДАРСЬКОГО ВИКОРИСТАННЯ КОРІВ

І. Т. ХАРЧУК, науковий співробітник

Центральна дослідна станція по штучному осіменінню сільськогосподарських тварин

У сільськогосподарських тварин тривалість життя, крім спадкових та конституціональних факторів, зумовлюється ще й особливостями їх використання, умовами догляду, годівлі та утримання.

Подовжена тривалість використання тварин сприяє скороченню витрат виробництва (економія кормів та праці на вирощування худоби) і тим самим підвищенню прибутковості господарства. На доцільність

і необхідність тривалого використання тварин вказували П. М. Кулешов, М. М. Щепкін, С. І. Штейман, К. Ф. Філянський, В. М. Юдін та ін. Довговічність племінного використання великої рогатої худоби є одним з показників високої культури тваринництва.

Вплив системи розведення, типів спарювання на тривалість життя організму відмічали давно.

Ч. Дарвін (1939) зазначав, що незалежно від будь-якої зовнішньої причини, яку можна було б виявити, самозапилювані рослини більш схильні до передчасного відмирання, ніж перехреснозапилювані.

Таким чином, організми, одержані від злиття двох не схожих статевих клітин, мають більшу внутрішню біологічну суперечність, яка зумовлює підвищення їх життєздатності, пристосованості, а також подовження тривалості життя тварин при однакових умовах.

У світлі вчення Ч. Дарвіна стає зрозумілим посилення відбору тварин, викликаного спорідненим спарюванням. Відбором найкращих за господарсько-корисними ознаками і пристосованістю тварин до зовнішніх умов можна деякою мірою послабити шкідливість дії спорідненого спарювання.

Дослідження, проведені на різних видах тварин, показали, що при спорідненому спарюванні спостерігається дещо більший відхід молодняка в різному віці, а також підвищення кількості вибракуваних корів у молодшому віці, ніж при неспорідненому спарюванні. Більшість з цих досліджень проведена на групах тварин, одержаних від спорідненого і неспорідненого спарювання без диференціації їх за тісністю інбридингу.

Використавши матеріали племзаводів «Кожанський» та «Оброшино», ми з'ясували взаємозв'язок між рівнем інбридингу і тривалістю господарського використання вибулих корів.

Період використання корів у племзаводі «Кожанський» був дещо коротшим, ніж у племзаводі «Оброшино» (див. табл.). Це явище

Тривалість господарського використання корів, одержаних від спорідненого і неспорідненого спарювання, місяці

Показники	Загальне поголів'я		Вибуло корів			Вибуло інбредних корів у кожній групі, %			
	всього	в тому числі інбредних	всього	в тому числі		крово-мішання	ін-близький брідинг	ін-помірний брідинг	віддалений інбридинг
				аутбредних	інбредних				
<i>Племзавод «Кожанський»</i>									
<i>n</i>	90	74	19	3	16	—	3	7	6
<i>%</i>	100	82,2	21,1	18,7	21,6	—	33,3	15,0	22,7
Середній вік вибулих корів	—	—	64,7	69,0	63,9	—	52,0	59,7	72,0
<i>йт</i>	—	—	31—98	43—98	31—96	—	40—69	31—96	52—81

Показники	Загальне поголів'я		Вибуло корів			Вибуло інbredних корів у кожній групі, %			
	всього	в тому числі інbredних	всього	в тому числі		кровозмішання	близький інбридинг	помірний інбридинг	віддалений інбридинг
				аутbredних	інbredних				

Племзавод «Оброшино»

	<i>n</i>	175	120	44	16	28	1	6	9	12
	%	100	68,6	25,6	29,1	23,4	100,0	33,3	20,0	21,8
Середній вік вибулих корів		—	—	72,5	72,8	69,2	55,0	64,2	66,1	74,7
	<i>lim</i>	—	—	36—	53—	36—	—	40—	37—	36—
				107	107	95		92	95	92

зумовлене, очевидно, жомовою годівлею тварин у племзаводі «Кожанський».

Із стада раніше вибувають інbredні, ніж аутbredні корови: у племзаводі «Кожанський» — на 5,1 і в племзаводі «Оброшино» — на 3,6 місяця. Між віком вибуття інbredних корів спостерігаються дещо більші коливання за рахунок більш ранніх строків їх вибракування.

При дальшому аналізі встановлено, що тіснота застосованого інбридингу прямо пропорціонально діє на передчасне вибуття корів. Так, корови, одержані від кровозмішання і тісного інбридингу, використовувались у стаді племзаводу «Оброшино» 55 і 64,2 місяця, племзаводу «Кожанський» — 52 місяці.

Строк використання корів, одержаних від помірного інбридингу, також дещо коротший, ніж у середньому інbredних тварин. Різниця між цими показниками у племзаводах «Кожанський» та «Оброшино» становила відповідно 4,2 і 3,1 місяця.

Корови, одержані від віддалених ступенів інбридингу, порівняно з аутbredними використовувались у племзаводах «Кожанський» і «Оброшино» довше відповідно на 3,0 і 1,9 місяця.

Отже, вивчення даного питання дало змогу встановити негативну дію тісних і частково помірних ступенів інбридингу на тривалість господарського використання корів.

Ослаблення конституції корів, одержаних від спорідненого спарювання, виражається у схильності їх до різних захворювань та в передчасній старості, яка пов'язана з послабленням зубів, слабкістю кінцівок, яловістю та іншим, що є конкретною причиною вибракування тварин.